

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра «Облік і аудит»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання практичних занять та самостійної роботи
з дисципліни**

***«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК
НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ»***

Харків – 2012

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Облік і аудит» 4 жовтня

2010 року, протокол № 2.

Методичні вказівки складені відповідно до програми дисципліни «Бухгалтерський облік на залізничному транспорті». З кожної теми розроблені практичні завдання, що дозволяють студентам ознайомитися з основними первісними документами, застосовуваними в обліку, виконати завдання, що містять фінансово-економічні розрахунки, а також навчитися складати бухгалтерські проводки за найважливішими операціями виробничо-господарської діяльності залізниці та її структурних підрозділів.

Призначено для студентів спеціальності «Облік і аудит» усіх форм навчання.

Укладачі:

доценти О.Г. Кірдіна,
А.А. Пакуліна

Рецензент

доц. Т.І. Єфименко

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних занять та самостійної роботи
з дисципліни «Бухгалтерський облік на
залізничному транспорті»

Відповідальний за випуск Пакуліна А.А.

Редактор Еткало О.О.

Підписано до друку 15.11.10 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,5. Тираж 50. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Українська державна академія залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2874 від 12.06.2007 р.

Українська державна академія залізничного транспорту

Факультет «Економіка транспорту»

Кафедра «Облік і аудит»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних занять та самостійної роботи
з дисципліни «Бухгалтерський облік на залізничному транспорті»
для студентів спеціальності «Облік і аудит» усіх форм навчання

Харків – 2012

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Облік і аудит» 4 жовтня 2010 року, протокол № 2.

Методичні вказівки складені відповідно до програми дисципліни «Бухгалтерський облік на залізничному транспорті». З кожної теми розроблені практичні завдання, що дозволяють студентам ознайомитися з основними первісними документами, застосовуваними в обліку, виконати завдання, що містять фінансово-економічні розрахунки, а також навчитися складати бухгалтерські проводки за найважливішими операціями виробничо-господарської діяльності залізниці та її структурних підрозділів.

Призначено для студентів спеціальності «Облік і аудит» усіх форм навчання.

Укладачі:

доценти О.Г. Кірдіна,
А.А. Пакуліна.

Рецензент

доц. Єфименко Т.І.

ВСТУП

Методичні вказівки складені відповідно до програми дисципліни «Бухгалтерський облік на залізничному транспорті».

Мета роботи – закріплення знань, отриманих при вивченні теоретичного курсу дисципліни «Бухгалтерський облік на залізничному транспорті».

З кожної теми розроблені практичні завдання, що дозволяють студентам ознайомитися з основними первісними документами, застосовуваними в обліку, виконати завдання, що містять фінансово-економічні розрахунки, а також навчитися складати бухгалтерські проводки за найважливішими операціями виробничо-господарської діяльності залізниці та її структурних підрозділів. При розв'язанні задач необхідно керуватися основними нормативними документами, що визначають систему оподаткування та методику облікових записів в Україні.

Розв'язання задач необхідно оформлювати в зошиті, де, крім того, повинні бути наведені всі розрахунки.

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Основні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про основні засоби та інші необоротні активи, порядок розкриття інформації про них у фінансовій звітності визначаються П(С)БО 7, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 року № 92. Згідно з П(С)БО 7 одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів.

Планом рахунків передбачений рахунок 10 «Основні засоби» для обліку основних засобів. Згідно з П(С)БО 7 треба пам'ятати, що об'єкт основних засобів визначається як актив у тому випадку, якщо існує вірогідність того, що підприємство буде отримувати у майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням цього об'єкта, і його вартість може бути достовірно визначена.

Основні засоби можуть надходити на підприємство різними способами. При купівлі і створенні основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

Після надходження основних засобів підприємство може мати витрати, пов'язані з проведенням різних ремонтів, технічним обслуговуванням, модифікацією та іншими заходами для підтримання основних засобів у робочому стані. Витрати, які спрямовані на відновлення, зберігання або підтримку основних засобів на попередньому рівні, включаються до складу витрат звітного періоду.

П(С)БО 7 визначає амортизацію як систематичний розподіл вартості необоротних активів, які амортизуються протягом строку їх корисного використання. П(С)БО 7 передбачає різні методи амортизації: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, подвійного залишку, що зменшується, кумулятивний, виробничий. Для узагальнення інформації накопиченої амортизації Планом рахунків передбачено рахунок 13 «Знос необоротних активів».

Завдання 1. Облік надходження і вибуття основних засобів

1 Відкрити рахунки синтетичного обліку і записати у них початкові залишки.

2 На підставі наведених господарських операцій скласти бухгалтерські проводки і записати їх за рахунками.

3 Підрахувати обороти та кінцеве сальдо.

Вихідні дані

1 На 1 лютого поточного року локомотивне депо має такі залишки на рахунках:

Рахунок 10 «Основні засоби»	2760000 грн.
Рахунок 131 «Знос основних засобів»	89000 грн.
Рахунок 40 «Статутний капітал»	50000грн.

2 Протягом місяця у локомотивному депо були зроблені господарські операції, наведені в таблицях 1,2.

Таблиця 1 – Операції з надходження основних засобів

Зміст операції	Сума, тис. грн
1 На підставі акта будівельної організації прийнято будівлю цеху з ремонту локомотивів за програмою ТР-2	15800
2 Відображено податковий кредит по ПДВ	8200
3 Об'єкт уведений в експлуатацію	
4 На підставі авізо оприбуткований токарський верстат, отриманий від вагонного депо, первісна вартість	1580
5 Знос верстата 30 %	
6 Відображені витрати на реконструкцію будівлі цеху з ремонту локомотивів за програмою ТР-2, виконані постачальником	4500
7 Збільшена вартість будівлі цеху після реконструкції	
8 Придбано компресор від постачальника	1000
9 Відображено податковий кредит по ПДВ	

10 Об'єкт уведений в експлуатацію

Таблиця 2 – Операції з вибуття основних засобів

Зміст операції	Сума, тис. грн
1 За актом переданий на баланс складу піднімальний кран, що був в експлуатації:	
1.1 первісна вартість	28500
1.2 знос – 20 %	
2 Переданий за актом в інше депо електровоз ВЛ-23:	
2.1 первісна вартість	100000
2.2 знос електровоза – 25 %	
3 Продано зайве устаткування, первісна вартість	2500
4 Знос устаткування – 10%	
5 Пред'явлений рахунок покупцю за реалізоване устаткування	3000
6 Списано дохід, отриманий від реалізації об'єкта на фінансовий результат	
7 Списана залишкова вартість реалізованого устаткування на необоротні активи, що отримані для продажу	
8 Списана собівартість реалізованих необоротних активів, що отримані для продажу	
9 Списана собівартість реалізації на фінансовий результат	
10 Відображений прибуток від реалізації устаткування	

Завдання 2. Облік основних засобів

Визначити кореспонденцію рахунків щодо основних засобів у локомотивному депо.

Вихідні дані наведені в таблиці 3.

Таблиця 1 – Господарські операції руху основних засобів
у локомотивному депо

Зміст господарської операції		Сума, тис. грн
1		2
1	Від ОКСу прийнятий за актом шліфувальний верстат:	
	1.1 Первісна вартість	8000
	1.2 Витрати на монтаж	300
	1.3 Витрати на доставку відповідно до рахунка транспортної організації	63
	1.4 Введений в експлуатацію шліфувальний верстат	
2	У порядку безоплатної передачі прийнятий від вагонного депо кран:	
	2.1 Первісна вартість	1300
	2.2 Знос	4000
	2.3 Витрати на доставку відповідно до рахунка транспортної організації	980
	2.4 Списані витрати на збільшення первісної вартості	
3	За підсумками інвентаризації відображено в обліку раніше отриманий кран з монтажу й установа бруківки	185
4	Продано ковальський прес, зробити націнку 10 % від первісної вартості:	
	4.1 Первісна вартість	2200

4.2 Знос	1400
4.3 Нарахована заробітна плата робітникам за демонтаж ковальського преса	1,5
4.4 Проведені нарахування на заробітну плату згідно з діючим законодавством України	

Продовження таблиці 3

1	2
4.5 Списати залишкову вартість реалізованого об'єкта на необоротні активи, що отримані для продажу	
4.6 Списана собівартість необоротних активів, що отримані для продажу	
4.7 Пред'явлений рахунок покупцю за реалізований об'єкт	
4.8 Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	
4.9 Надійшли на поточний рахунок гроші за реалізацію ковальського преса	
4.10 Дохід від реалізації списаний на фінансовий результат	
4.11 Списана собівартість реалізації на фінансовий результат	
4.12 Відображений фінансовий результат від реалізації об'єкта	
5 Переданий на підставі авізо дистанції колії токарський верстат:	
5.1 Первісна вартість	6000
5.2 Знос	3500
6 На підставі акта ліквідації списується виробничий інвентар:	
6.1 Первісна вартість	2300
6.2 Знос	1950
6.3 Списана залишкова вартість	
6.4 Нарахована заробітна плата за розбирання об'єкта основних засобів	40
6.5 Проведені нарахування на фонд оплати праці	
6.6 Оприбутковані запасні частини, отримані від	300

розбирання	
6.7 Дохід від ліквідації списаний на фінансовий результат	
6.8 Списані витрати, пов'язані з ліквідацією об'єкта, на фінансовий результат	

Закінчення таблиці 3

	1	2
6.9 Відображено фінансовий результат від ліквідації об'єкта		
7 Відповідно до акта інвентаризаційної комісії списується нестача мікрокалькулятора «Електроніка»:		
7.1 Первісна вартість		220
7.2 Знос		120
7.3 Залишкова вартість		
7.4 Віднесена нестача на забалансовий рахунок		
7.5 Списані збитки, пов'язані з нестачею об'єкта		
7.6 Зроблене нарахування на матеріально відповідальну особу		
7.7 Відображено податкове зобов'язання з ПДВ		
7.8 Списана нестача з забалансового рахунка		
7.9 Віднесено відшкодування раніше списаних активів на фінансовий результат		
7.10 Відображений фінансовий результат		
7.11 Перерахована сума ПДВ до бюджету з поточного рахунка		

Завдання 3. Складання відомості розрахунку амортизаційних відрахувань згідно з податковим обліком

Станом на початок року на підприємстві на обліку знаходяться основні засоби за групами (див. таблицю 4)

Таблиця 4 – Розрахунок амортизаційних відрахувань

Об'єкт основних засобів	Первісна вартість на 01.01 поточного року	Строк служби, років	Сума, грн
Об'єкт А	30000	20	
Об'єкт Б	12500	10	
Об'єкт В	4150	5	
Об'єкт Г	1400	7	
Разом			

1 Визначити суму амортизаційних відрахувань за квартал протягом року.

2 Скласти бухгалтерські проводки на суму нарахованої амортизації.

Завдання 4. Придбання основних засобів

Підприємство придбало основний засіб – комп'ютер. Його вартість складає 6000 грн (ПДВ – 1000 грн). У цьому ж звітному періоді комп'ютер введено в експлуатацію. Відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 5. Облік капітального ремонту засобів, що виконується підрядним способом

1 За наведеними господарськими операціями (таблиця 5) скласти бухгалтерські проводки.

2 Записати їх за рахунками (початкове сальдо за окремими рахунками), вказати самостійно, підрахувати обороти та кінцеве сальдо.

3 Визначити фінансовий результат у підрядчика.

Таблиця 5 – Господарські операції

Зміст господарської операції	Сума, тис грн
1	2
У підрядчика 1 Пред'явлено рахунок замовнику на відпускну вартість робіт з капітального ремонту будинку	800

2 Нараховано податкове зобов'язання ПДВ	
3 Рахунок замовником оплачений і гроші надійшли на поточний рахунок (див. операцію 1)	
4 Його фактична собівартість склала	600
У замовника	
1 Прийнято рахунок підрядчика за виконані роботи з капітального ремонту	
2 Списані витрати на капітальний ремонт	
3 Рахунок підрядчика оплачений з поточного рахунка	

Завдання 6. Облік ремонту і реконструкції основних засобів

У липні поточного року підприємство виконало ремонтні роботи у будівлі управління на суму 2100 тис. грн підрядним способом (без ПДВ).

У серпні поточного року підрядним підприємством була здійснена реконструкція об'єкта. Витрати на реконструкцію склали 5000 тис. грн (без ПДВ). Сплачено з поточного рахунка вартість ремонту.

Визначити порядок обліку витрат на реконструкцію й ремонт об'єкта і зробити бухгалтерські записи.

Завдання 7. Облік реалізації основних засобів

Скласти бухгалтерські проводки і визначити фінансовий результат:

Реалізовано об'єкт основних засобів.

Його первісна вартість 19000 грн.

Сума зносу 8000 грн.

Продажна вартість 28000 грн.

Як зміняться бухгалтерські записи, якщо продажна вартість об'єкта складе 15000 грн?

Завдання 8. Продаж об'єкта основних засобів

На підприємстві ухвалено рішення про продаж об'єкта основних засобів (легкового автомобіля) за гроші. Первісна вартість автомобіля склала 34500 грн, сума нарахованого зносу – 2100 грн. За договором купівлі-продажу вартість автомобіля складає 36000 грн (у т. ч. ПДВ – 6000 грн). На банківський рахунок підприємства надійшла передоплата.

Об'єкт основних засобів – автомобіль – відвантажено покупцеві.

Відобразити операцію в бухгалтерському обліку продавця та покупця.

Завдання 9. Облік ліквідації основних засобів

1 Відкрити рахунки синтетичного обліку та записати у них початкові залишки.

2 На підставі наведених господарських операцій скласти бухгалтерські проводки і запишіть їх по рахунках.

3 Підрахувати по рахунках обороти та кінцеве сальдо.

Вихідні дані

На 1 березня підприємство мало такі залишки по рахунках:

Рахунок 10 «Основні засоби»	45800000 грн.
Рахунок 131 «Знос основних засобів»	9750000 грн.
Рахунок 201 «Сировина та матеріали»	150000 грн.
Рахунок 631 «Розрахунки з постачальниками та підрядчиками»	35000 грн.
Рахунок 441 «Прибуток»	1000000 грн.
Рахунок 40 «Статутний капітал»	37400000 грн.
Інші активи (пасиви)	Суму визначити

Протягом місяця на підприємстві зроблені такі господарські операції:

- 1) відповідно до акта демонтовано верстат через його зношеність:
  - а) первісна вартість – 2400 грн;
  - б) знос – 95%;

- 2) витрати на демонтаж відповідно до рахунка підрядчика склали 2000 – грн;
- 3) вартість оприбуткованого брухту – 1500 грн.;
- 4) визначити фінансовий результат від ліквідації об'єкта.

Завдання 10. Вимушена ліквідація об'єкта основних засобів

Внаслідок обставин (стихійного лиха) на підприємстві вийшов з ладу легковий автомобіль, що не підлягає ремонту. Про це доповіли в МВС. Первісна вартість автомобіля складає 30000 грн, сума нарахованого зносу 2550 грн. У податкову інспекцію наданий документ, що підтверджує факт примусової ліквідації об'єкта основних засобів (виданий органом МВС).

Відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 11. Безоплатна передача об'єкта основних засобів

На балансі підприємства на обліку знаходиться об'єкт основних засобів – телевізор. Ухвалено рішення про передачу телевізора дитячій лікарні.

Первісна вартість телевізора складає – 2000 грн. Сума нарахованого зносу за даними бухгалтерського обліку – 100 грн. При передачі основного засобу підприємство скористалося пільгою з податку на додану вартість.

Відобразити в бухгалтерському обліку наведену господарську операцію.

Завдання 12. Облік зміни вартості об'єктів основних засобів за результатами інвентаризації

За наведеними господарськими операціями (таблиця 6) скласти бухгалтерські записи.

Таблиця 6 – Господарські операції

Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2
При інвентаризації основних засобів встановлено	
1 У складі основних засобів помилково враховані малоцінні та швидкозношувані предмети на суму	8100
2 Не враховані об'єкти, первісна вартість яких повинна бути оприбуткована	24000
3 Об'єкт основних засобів при введенні в експлуатацію був неоприбуткований за вартістю	5000
Продовження таблиці 6	
1	2
4 Виявлено нестачу основних засобів з вини матеріально відповідальної особи	
4.1 Первісна вартість	9000
4.2 Знос, %	15

Завдання 13. Дооцінка об'єкта основних засобів, який раніше був уцінений

На підприємстві знаходиться на обліку об'єкт основних засобів – комп'ютер. Раніше вартість даного об'єкта була уцінена. Сума уцінки складає 500 грн. Сума уцінки була віднесена до складу витрат у повному обсязі.

У зв'язку зі змінами справедливої вартості ухвалено рішення про дооцінку вартості комп'ютера.

На момент переоцінки в бухгалтерському обліку про об'єкт основних засобів є такі дані:

- первісна (переоцінена) вартість – 1000 грн;
- сума нарахованого зносу (з урахуванням попередньої переоцінки) – 300 грн;
- залишкова вартість – 700 грн;
- справедлива вартість об'єкта основних засобів – 1400 грн.

Розрахувати переоцінену вартість об'єкта основних засобів та

відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 14. Збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів

На балансі підприємства знаходиться об'єкт основних засобів, первісна вартість якого складає 5200 грн. Сума зносу – 200 грн. Залишкова вартість – 5000 грн.

Справедлива вартість на аналогічний об'єкт складає 6000 грн. Підприємством ухвалено рішення про дооцінку первісної вартості об'єкта основних засобів до справедливої вартості. Даний об'єкт основних засобів переоцінюється вперше.

Визначити індекс переоцінки і суму переоцінки.

Відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 15. Уцінка вартості об'єкта основних засобів, який раніше був дооцінений

На підприємстві знаходиться об'єкт основних засобів – комп'ютер. Раніше вартість такого об'єкта переоцінювалась – була виконана дооцінка. У зв'язку з дооцінкою об'єкта основних засобів був збільшений додатковий капітал на суму 950 грн.

На підприємстві ухвалено рішення про уцінку об'єкта основних засобів – комп'ютера. На момент переоцінки комп'ютера в бухгалтерському обліку є такі дані:

- первісна (переоцінена) вартість – 3500 грн;
- сума нарахованого зносу (з урахуванням попередньої переоцінки) – 500 грн;
- залишкова вартість – 300 грн;
- справедлива вартість об'єкта складає – 1950 грн.

Розрахувати переоцінену вартість об'єкта основних засобів та відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 16. Збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів

На балансі підприємства знаходиться об'єкт основних засобів, первісна вартість якого складає – 5000 грн, сума зносу – 200 грн.

Підприємством ухвалено рішення про уцінку первісної вартості об'єкта основних засобів до справедливої вартості, що дорівнює 2500 грн. Визначити суму переоцінки.

Відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Облік руху основних засобів

1 Визначити кореспонденцію рахунків руху основних засобів у локомотивному депо.

Вихідні дані наведено у таблиці 7

Таблиця 7 – Господарські операції руху основних засобів у
ЛОКОМОТИВНОМУ ДЕПО

Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2
1 Оприбутковано об'єкт основних засобів, придбаний за плату:	
1.1 Первісна вартість	20000
Знос – 30 %	
1.2 Витрати з доставки та установаження, з ПДВ	1200
2 Прийнятий безоплатно персональний комп'ютер (ПК):	
2.1 Первісна вартість	8000
2.2 Витрати з доставки 0,5 % від первісної вартості	
2.3 Витрати з монтажу 0,4 % від первісної вартості	
2.4 ПДВ – 20 %	
3 Прийняті до обліку витрати з модернізації верстата	100
4 Списаний об'єкт основних засобів – будівля складу, який став непридатним:	
4.1 Первісна вартість	1500000

4.2 Знос – 95%	
4.3 Нарахована заробітна плата за демонтаж об'єкта	600
4.4 Проведені нарахування на фонд оплати праці	
4.5 Оприбутковані отримані залишки	150
4.6 Відображені в обліку збитки від ліквідації	
5 Реалізований ПК:	
5.1 Продажна вартість з ПДВ	12000
5.2 Відображене податкове зобов'язання	
5.3 Надійшли платежі від покупця	
5.4 Списана залишкова вартість	8000
5.5 Списано знос	1000
Продовження таблиці 7	
1	2
5.6 Списані необоротні активи, що утримані для продажу	
5.7 Списано дохід від реалізації на фінансовий результат	
5.8 Списана собівартість реалізованих необоротних активів	
5.9 Прибуток з продажу склав	

Завдання 2. Ремонт об'єкта основних засобів

На балансі підприємства знаходиться автомобіль, що використовується для адміністративних потреб. У зв'язку з несправністю двигуна на підставі складеного договору виконано ремонт даного автомобіля станцією технічного обслуговування. Вартість ремонту автомобіля складає 1200 грн (ПДВ – 200 грн). Після закінчення ремонтних робіт підписано відповідний акт.

Скласти відповідні бухгалтерські проводки.

Завдання 3. Облік ремонту і реконструкції основних засобів

На підставі договору у липні поточного року витрати на поточний ремонт основних засобів, виконані підрядним способом,

склали 50 тис. грн (без ПДВ), а капітальний ремонт, виконаний підрядним способом, – 100 тис. грн. Визначити суму витрат на ремонт основних засобів і відобразити витрати підприємства, якщо первісна вартість основних засобів на початок року склала 3600 тис. грн.

Скласти відповідні бухгалтерські записи.

Завдання 4. Реконструкція об'єкта основних засобів

На балансі підприємства знаходиться об'єкт основних засобів – споруда, первісна вартість якої складає 10000 тис. грн. Сума нарахованого зносу – 5500 тис. грн. Ухвалено рішення про реконструкцію споруди. Для цього складено договір з ремонтно-будівельною організацією (РБО). Сума, що сплачена РБО за реконструкцію, склала 240000 грн (у т.ч. ПДВ – 40000 грн). Підписано акт виконаних робіт.

Відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 5. Облік реалізації основних засобів

Скласти бухгалтерські записи.

Вихідні дані подано в таблиці 8.

Таблиця 8 – Вихідні дані

Показник	Сума, тис. грн.
Продажна вартість з ПДВ	1200
Залишкова вартість	1500
Сума зносу	2000

Завдання 6. Продаж основних засобів

За договором купівлі-продажу підприємством у звітному періоді продається два об'єкти основних засобів – споруда та комп'ютер.

Первісна вартість споруди складає 3000 грн, сума нарахованого зносу – 500 грн.

Первісна вартість комп'ютера складає 3000 грн, сума нарахованого зносу – 500 грн.

Вартість продажу споруди складає 60000 грн (у т.ч. ПДВ – 10000 грн), вартість продажу комп'ютера 2400 грн (у т.ч. ПДВ – 400 грн).

За договором покупець здійснює передоплату.

Відобразити таку операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 7. Ліквідація об'єкта основних засобів

На балансі підприємства знаходиться об'єкт основних засобів – меблі. Первісна вартість – 5000 грн. Сума зносу – 1200 грн. У зв'язку з неможливістю подальшої експлуатації об'єкта ухвалено рішення про його ліквідацію.

Відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 8. Ліквідація об'єкта основних засобів у зв'язку з примусовою заміною

У 3-му кварталі в результаті стихійного лиха зруйновано об'єкт основних засобів. Споруда підлягає знесенню, що документально підтверджено компетентними органами.

Первісна вартість споруди – 25000 грн.

Сума нарахованого зносу – 8500 грн.

Під час демонтажу об'єкта були одержані ТМЦ, вартість яких визначена в сумі 520 грн. Витрати з ліквідації об'єкта склали 475 грн.

Відобразити операції в бухгалтерському обліку.

Завдання 9. Нарахування амортизації прямолінійним методом

Локомотивне депо придбало об'єкт основних засобів.

Первісна вартість – 60000 грн. Строк корисного використання – 8 років.

Очікується, що цей об'єкт буде мати ліквідаційну вартість, яка дорівнює 0. Нарахувати амортизацію прямолінійним методом.

Завдання 10. Нарахування амортизації методом зменшення залишкової вартості

Вагонне депо придбало об'єкт основних засобів. Первісна вартість – 30000 грн. Строк корисного використання – 4 роки.

Очікується, що цей об'єкт буде мати ліквідаційну вартість – 3000 грн. Нарахувати амортизацію методом зменшення залишкової вартості.

Завдання 11. Нарахування амортизації методом прискореного зменшення залишкової вартості

Управління залізниці придбало об'єкт основних засобів. Первісна вартість – 100000 грн. Строк корисного використання 10 років. Очікується нульова ліквідаційна вартість.

Нарахувати амортизацію методом прискореного зменшення залишкової вартості.

Завдання 12. Нарахування амортизації кумулятивним методом

Станція придбала об'єкт основних засобів Первісна вартість – 24000 грн. Строк корисного використання – 5 років. Очікувана ліквідаційна вартість – 4000 грн. Нарахувати амортизацію кумулятивним методом за весь строк корисного використання.

Завдання 13. Нарахування амортизації виробничим методом

Сортувальною станцією був придбаний колісний піднімальний кран вантажопідйомністю 2 т з очікуваним пробігом 40000 км. Первісна вартість крана – 2 млн грн. Ліквідаційна вартість – 200 грн. У звітному періоді пробіг складає 500 км. Розрахувати амортизацію крана за звітний період виробничим методом.

Контрольні питання

- 1 Що таке основні засоби?
- 2 Які основні задачі бухгалтерського обліку основних засобів?
- 3 Як класифікуються основні засоби?
- 4 Які оцінки основних засобів застосовуються в обліку?
- 5 Як ураховуються надходження основних засобів на підприємствах?
- 6 Що таке амортизація ? Як її нараховують?
- 7 Методи нарахування амортизації ?
- 8 Як відображаються витрати на поточний і капітальний ремонт основних засобів?
- 9 Як відображається вибуття основних засобів?
- 10 Як здійснюється інвентаризація основних засобів і як відображаються в обліку її результати?

ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

На залізничному транспорті забезпеченням підприємства матеріальними цінностями зайнята ціла система постачальницьких організацій.

На склад матеріали надходять в основному зі складів відділів матеріально-технічного постачання залізниць з головного складу залізниці.

При обліку транспортно-заготівельних витрат на складі варто мати на увазі, що відповідно до вимог П(С)БО транспортні витрати варто віднести на первісну вартість придбаних матеріалів. З метою детального відображення даних бухгалтерського обліку відкривають субрахунок у відповідному рахунку виробничих запасів . Наприклад, для відображення транспортно-заготівельних витрат на матеріали допускається відкриття субрахунку 2011 «Транспортно-заготівельні витрати на сировину і матеріали» з подальшим списанням у дебет рахунку 201 «Сировина і матеріали».

Облік палива на залізницях ведеться централізовано через паливно-розрахункові контори , що входять до складу локомотивної служби залізниці. Облік палива ведеться на активному рахунку 203 «Паливо».

Фактична собівартість палива визначається як вартість палива плюс транспортно-заготівельні витрати.

У балансі матеріали враховуються за фактичною вартістю.

Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів здійснюється на активному рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» за вартістю їх придбання без ПДВ.

Завдання 1. Придбання виробничих запасів за кошти

Підприємство придбало папір для адміністративних потреб на суму 1200 грн (у т.ч. ПДВ – 200 грн), паливо для легкового автомобіля на суму 2400 грн (у т.ч. ПДВ – 400 грн).

Витрати на транспортування паперу склали 240 грн (у т.ч. ПДВ – 40 грн).

Відобразити дані операції в обліку згідно з П(С)БО.

Завдання 2. Формування первісної вартості виробничих запасів при використанні прямого методу розподілення витрат

Підприємством придбано виробничі запаси вартістю 60000 грн (у т.ч. ПДВ – 10000 грн) в кількості 650 од. При доставці запасів до складу підприємство уклало з автотранспортним підприємством договір. Послуги по транспортуванню склали 2400 грн (у т.ч. ПДВ – 400 грн). За транспортні послуги підприємство здійснило передоплату. При формуванні первісної вартості запасів використовується прямий метод розподілення витрат.

Визначити первісну вартість запасів та відобразити операції в бухгалтерському обліку.

Завдання 3. Облік заготовлення матеріалів на складах постачальницьких організацій

1 Відкрити синтетичні рахунки і записати у них початкові залишки.

2 За операціями скласти бухгалтерські проводки і записати їх по рахунках.

Вихідні дані

На 1 січня поточного року головний матеріальний склад залізниці має такі залишки на рахунках, грн:

Рахунок 201 «Сировина і матеріали»	80000
Рахунок 2011 «Транспортно-заготівельні витрати»	1600
Рахунок 311 «Поточний рахунок»	20000
Рахунок 631 «Розрахунки з постачальниками та підрядчиками»	29000
Рахунок 374 «Розрахунки по претензіях»	800
Інші активи (пасиви)	Суму визначити

2 На складі протягом місяця було виконано операції, наведені в таблиці 9.

Таблиця 9 – Господарські операції

Зміст операції	Сума, грн
1 Оприбутковано матеріали від постачальника, грн:	
а) вартість матеріалів за цінами постачальника (без ПДВ)	156500
б) відображений податковий кредит з ПДВ	
в) транспортні витрати, оплачені постачальнику	1900
2 Оприбутковані на підставі накладної від головного матеріального складу залізниці матеріали При прийманні виявилось:	
а) вартість матеріалів за цінами постачальника	70840
б) відображений податковий кредит з ПДВ	
в) нестача матеріалів у межах норм витрат	1000
г) нестача матеріалів з вини постачальника	2000
д) на суму нестачі постачальнику пред'явлена претензія	
3 Прийнято рахунок автотранспортної організації за	

доставку матеріалів від головного матеріального складу (без ПДВ)	500
4 Відображений податковий кредит з ПДВ	
5 Сплачено рахунок постачальника з поточного рахунка	
6 Акцептовано рахунок постачальника за придбані матеріали	8800
7 Відображений податковий кредит з ПДВ	
8 Сплачено рахунок постачальнику	

Завдання 4. Облік матеріальних цінностей у місцях їх збереження

1 Визначити кореспонденцію рахунків з обліку руху матеріальних цінностей і транспортно-заготівельних витрат.

2 Виявити і списати фінансовий результат від реалізації і відпуску матеріальних цінностей.

3 Визначити залишок по рахунку 2011 «Транспортно-заготівельні витрати».

Вихідні дані подано в таблиці 10.

Залишки на синтетичних рахунках складу залізниці:

Рахунок 201 «Матеріали та сировина»	30000 грн.
Рахунок 2011 «Транспортно-заготівельні витрати»	2170 грн.

Таблиця 10 – Господарські операції з руху матеріальних цінностей складу залізниці

Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2
1 Оприбутковано матеріальні цінності, що надійшли на склад:	
а) вартість матеріалів за цінами постачальника	22000
Б) відображено податковий кредит з ПДВ	
2 Прийнято авансовий звіт та оплачені з підзвітних сум витрати на відвантаження матеріальних	30

цінностей	
3 Прийняті до обліку витрати на збереження матеріальних цінностей:	500
3.1 Нарахована заробітна плата: – експедиторам – комірникам	1500 1800
3.2 Зроблені нарахування на заробітну плату експедиторам згідно з діючим законодавством	
3.3 Зроблені нарахування на заробітну плату комірникам згідно з діючим законодавством	

Продовження таблиці 10

1	2
3.4 Списані матеріали, витрачені на поточний ремонт приміщення складу	700
3.5 Нарахована амортизація з вартості устаткування складу	40
3.6 Акцептований рахунок енергодільниці за освітлення складських приміщень (без ПДВ)	60
3.7 Нарахований знос малоцінного інвентарю складського господарства	40
3.8 Акцептований рахунок підприємства за перевірку вимірювальних приладів, ПДВ 20 %	150
4 Оплачено рахунок постачальника за матеріальні цінності, що надійшли на склад	23600
5 Виявлено нестачу матеріальних цінностей у межах норм природного збитку	200
6 Нараховано заробітну плату працівникам апарату управління складом залізниці	700
7 Зроблено нарахування на заробітну плату працівникам апарату управління згідно з діючим законодавством в Україні	
8 Списана вартість матеріальних цінностей, проданих:	
8.1 Стороннім організаціям	5000
8.2 Структурним підрозділам залізниці	11000
9 Продажна вартість матеріальних цінностей (у тому числі ПДВ)	19000

10 Нараховано податкове зобов'язання	
11 Надійшли на поточний рахунок суми за продані матеріальні цінності	19000
12 Виявлено і списано на фінансовий результат: - вартість матеріальних цінностей - доходи від реалізації матеріальних цінностей стороннім організаціям - відображено фінансовий результат	

Завдання 5. Облік палива

За приведеними господарськими операціями (таблиця 11) скласти бухгалтерські проводки з обліку палива на складі.

Таблиця 11 – Господарські операції

Зміст господарської операції	Сума, грн
1 На підставі актів приймання прийнято на склад паливо; при прийманні виявилось:	
а) вартість фактично одержаного палива	50000
б) нестача палива в межах норми	1400
2 Нарахована заробітна плата працівникам складу за операціями, зв'язаними зі збереженням і випуском палива	20000
3 Проведено нарахування на фонд оплати праці згідно із законодавством	
4 Реалізовано паливо стороннім організаціям	12800
5 Нараховано податкове зобов'язання	
6 Списується вартість палива, відпущеного:	
а) лінійним підприємствам своєї залізниці	8000
б) стороннім організаціям	2000
в) локомотивним депо	5000
7 Списується вартість матеріалів, витрачених на поточний ремонт основних засобів складу	1500
8 Списані доходи, отримані від реалізації палива на фінансовий результат	

9 Списана собівартість палива на фінансовий результат	
10 Відображений фінансовий результат	

Завдання 6. Облік заготовки палива у паливно-розрахунковій конторі

1 На підставі таблиць 12, 13 відкрити рахунки і записати в них початкові залишки. При цьому варто знати, що залишок по рахунку 203 показує вартість палива за цінами постачальників, що відвантажено на адресу залізниці, але до 1-го числа поточного місяця не надійшло; залишок по рахунку 203 відноситься до залишку палива на складах депо.

2 Дані операції записати на рахунках, попередньо склавши бухгалтерські проводки.

Таблиця 12

Рахунки	Назва рахунків	Сума, грн
203	Паливо	40000
2031	Транспортно-заготівельні витрати	-
631	Розрахунки з постачальниками і підрядчиками	21000
682	Внутрішньовідомчі розрахунки (по кредиту)	17000
683	Внутрішньогосподарські витрати	-
377,685	Розрахунки з різними дебіторами і кредиторами	-
374	Розрахунки по претензіях	25000
65	Розрахунки по страхуванню	2700
661	Розрахунки по заробітній платі	600
	Інші активи (пасиви) (суму визначити)	

Таблиця 13 – Операції з обліку палива у паливно-розрахунковій конторі за поточний місяць

Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2
1 Оприбутковано паливо	
а) вартість палива	27000

б) залізничний тариф до вхідного пункту залізниці	2800
2 На склади від постачальників надійшло паливо	24500
3 Реалізовано паливо локомотиворемонтному заводу	13560
4 Відображено податкове зобов'язання	
5 Оплачено рахунки постачальників за паливо	17500
6 Нараховано заробітну плату працівникам ПРК	16000
7 Списується паливо, відправлене локомотиворемонтному заводу	12000
8 Відповідно до авізо і прикладеного до нього документа на склад надійшло паливо, при цьому:	
а) вартість палива	43000

Продовження таблиці 13

1	2
б) нестача палива в межах норми	700
в) нестача палива з вини постачальника	3000
9 На вартість відсутнього палива ПРК пред'явлені постачальнику претензії	3000
10 Нарахована заробітна плата робітникам ПРК	1200
11 Зроблено нарахування на суми фонду оплати праці згідно із сучасним законодавством України	
12 На підставі відомості, отриманої від іншої залізниці, списується паливо, відчеплене в дорозі проходження:	
а) вартість палива за цінами постачальника	21000
б) залізничний тариф	1250
13 На поточний рахунок фінансової служби надійшли платежі:	
а) від локомотиворемонтного заводу	13560
б) від дороги відчеплення палива	22250

Завдання 7. Облік матеріалів, палива, малоцінних та швидкозношуваних предметів у структурних підрозділах

1 Відкрити рахунки синтетичного обліку і записати у них початкові залишки.

2 На підставі господарських операцій скласти проводки, записати їх у журналі реєстрації і відобразити на синтетичних рахунках.

Залишки на рахунках локомотивного депо на вересень поточного року, грн:

Рахунок 201 «Сировина і матеріали»	100000
Рахунок 203 «Паливо»	200000
Рахунок 22 «МШП»	90000
Рахунок 231 «Основне виробництво»	56000000
Рахунок 233 «Допоміжне виробництво»	10000
Рахунок 631 «Розрахунки з постачальниками і підрядчиками»	57000
Рахунок 683 «Внутрішньогосподарські розрахунки» (кредит)	800000
Інші активи (пасиви)	?

У локомотивному депо за вересень поточного року були проведені операції, наведені в таблиці 14.

Таблиця 14 – Бухгалтерські проводки депо за вересень

Зміст господарської операції	Сума, грн
1 Оприбутковані від постачальника:	
а) матеріали за договірними цінами	75000
б) податковий кредит з ПДВ	
2 На підставі вимог зі складу депо передані в експлуатацію різні малоцінні інструменти	8000
3 Прийнятий рахунок за паливо, відпущене на локомотиви, приписані до даного депо	17000
4 Списуються витрачені матеріали:	
а) на виконання перевізного процесу	62000
б) на виготовлення запасних частин для ремонту локомотивів	18000
5 Акцептовано рахунок за паливо, отримане локомотивним депо	7000
6 Списується паливо, витрачене:	
а) на опалення приміщень	8000
б) для перевезень	1000
7 На підставі акта списується інструмент, що знаходиться в	6000

експлуатації, який став непридатний після встановленого строку служби	
8 Оприбуткований брухт від ліквідації інструменту	400

Завдання 8. Нестача матеріалів

Згідно з договором купівлі-продажу підприємство оплатило постачальнику вартість матеріалів у сумі 7200 грн (ПДВ – 1200 грн). При отриманні матеріалів виявлена нестача на суму 360 грн. Підприємством надана претензія постачальнику. Постачальник претензію задовольнив і в тому ж звітному періоді здійснив доставку матеріалів.

Відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку з використанням вимог П(С)БО.

Завдання 9. Інвентаризація виробничих запасів

1 На підставі таблиці 15 визначити кореспонденцію рахунків по відображенню в обліку результатів інвентаризації.

Таблиця 15 – Господарські операції з обліку результатів інвентаризації виробничих запасів у локомотивному депо

Зміст господарської операції	Сума, грн
1 Оприбутковано виявлені в результаті інвентаризації надлишки матеріальних цінностей:	
1.1 Фарба олійна	50
1.2 Мастильні матеріали	80
1.3 Штангенциркуль	12
2 Списано вартість відсутнього кожуха	860
3 Зроблено нарахування на матеріально відповідальну особу на вартість відсутнього кожуха	1100
4 Внесена в касу матеріально відповідальною особою сума щодо заподіяного збитку за відсутній кожух	1100
5 Перерахована в доход Держбюджету різниця між ринковою ціною й залишковою вартістю відсутнього кожуха	Суму визначити

6 Списано вартість відсутнього бензину	200
7 Відображена в обліку нестача бензину в межах норм природного збитку	200
8 Списано вартість відсутньої облицювальної плитки	250
9 Зроблено нарахування на матеріальновідповідальну особу на вартість відсутньої облицювальної плитки:	
9.1 Вартість, визначена згідно з Порядком 116	320
10 Зроблено утримання із заробітної плати матеріально-відповідальної особи у відшкодування матеріального збитку за відсутню облицювальну плитку	50
11 З поточного рахунка перерахована в дохід Держбюджету різниця між роздрібною ціною й обліковою вартістю відсутньої облицювальної плитки	Суму визначити

Завдання 10. Уцінка матеріалів у зв'язку з втратою первісних властивостей

Проведена уцінка матеріалів у зв'язку з частковою втратою первісних властивостей. Сума уцінки – 6000 грн.

Відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку з урахуванням вимог П(С)БО.

Завдання 11. Визначення собівартості відпущених у виробництво запасів за методом середньозваженої собівартості

На початок звітної періоду у підприємства на залишках числилося 20 кг фарби за ціною 0,4 грн за 1 кг. Протягом звітної періоду підприємство придбало ще фарбу в такій кількості та за такими цінами:

100 кг по 6,00 грн;
250 кг по 8,00 грн;
120 кг по 7,50 грн.

У цей же період 180 кг фарби було відпущено у виробництво. Визначити за методом середньозваженої собівартості відпущені

у виробництво запаси та облікову вартість залишку на кінець звітного періоду.

Завдання 12. Визначити собівартість відпущених у виробництво запасів за методом ФІФО

На початок звітного періоду у підприємства на залишках числилося 30 кг цвяхів за ціною 8,00 грн за 1 кг. Протягом звітного періоду підприємство придбало ще цвяхи в такій кількості та за такими цінами:

50 кг по 8,00 грн;

70 кг по 18,00 грн;

100 кг по 17,50 грн.

У цей же період 180 кг цвяхів було відпущено у виробництво.

Визначити за методом ФІФО собівартість відпущених у виробництво запасів та облікову вартість залишку на кінець звітного періоду.

Завдання 13. Визначення собівартості відпущених у виробництво запасів за методом ФІФО

На початок звітного періоду у підприємства на залишках числилося 20 банок фарби за ціною 4,00 грн за 1 банку. Протягом звітного періоду підприємство придбало ще фарбу в такій кількості та за такими цінами:

100 банок по 6,00 грн;

250 банок по 8,00 грн;

120 банок по 7,50 грн.

У цей же період 180 банок було відпущено у виробництво.

Відобразити за методом ФІФО собівартість відпущених у виробництво запасів та облікову вартість залишку на кінець звітного періоду.

Завдання 14. Облік запасів за методом чистої вартості реалізації

Підприємство придбало протягом звітного періоду папір на суму 360 грн (ПДВ – 60 грн). Протягом звітного періоду ціна паперу знизилася та склала 200 грн. Підприємство оцінює папір за чистою вартістю реалізації.

Відобразити операції щодо уцінки паперу в реєстрах бухгалтерського обліку.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Облік надходження запасів у локомотивному депо

У локомотивному депо на 01.01 поточного року є такі залишки по рахунках:

311	–	1356840	грн.
233	–	25300	грн.
201	–	584680	грн.
203	–	182356	грн.
207	–	156580	грн.
372	–	542	грн.
631	–	764350	грн.
641	–	194194	грн.
683(КТ)	–	347754	грн.
40	–	1000000	грн.

Господарські операції з обліку надходження запасів у локомотивному депо наведено в таблиці 16.

Таблиця 16

Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2
Операції з надходження сировини та матеріалів	
1 Отримано матеріали від постачальника	408169,96
Сума ПДВ	81634,0
2 Оприбутковані матеріали, розрахунки за які проведені по авізо через ЦФ	108169,96
Сума ПДВ	21634,0
3 Оприбутковано дрiт БПВЛ 1*2,50 від ТОВ «ДОНЕЛЕКТРО»	1465,0
Сума ПДВ	293,0
4 Оприбутковані матеріали від інших структурних підрозділів залізниці по авізо	5498,60

Продовження таблиці 16

1	2
5 Оприбутковані запаси (запасні частини): виготовлені власними силами ТЧ виготовлені ТЧ, що входить до локомотивного господарства	13500,0 12560,0
6 Отримані безкоштовно дубові дошки	3456,0
7 Отримано матеріали через підзвітну особу	542,0
8 Відображені доходи від здачі металобрухту	890,2
9 Сплачено з поточного рахунка: постачальнику ТОВ «ДОНЕЛЕКТРО»	
10 Списані доходи на фінансовий результат	
11 Відображено прибуток	

Необхідно:

- 1) відкрити рахунки синтетичного обліку;
- 2) скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку;
- 3) відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку;
- 4) підрахувати обороти і кінцеве сальдо;

5) скласти оборотну відомість.

Завдання 2. Облік матеріалів в органах постачання

Вихідні дані наведено в таблиці 17.

На початок місяця головний матеріальний склад залізниці має такі залишки по рахунках:

Рахунок 201 «Сировина і матеріали»	50000
Рахунок 2011 «Транспортно-заготівельні витрати»	18000

Таблиця 17

Зміст господарської операції	Сума, грн
Рахунок 201 «Сировина і матеріали»	50000
Рахунок 2011 «Транспортно-заготівельні витрати»	18000
Господарські операції за місяць:	
1 Акцептовано рахунки збутових баз промисловості за матеріальні цінності, відвантажені на адресу складу, ПДВ – 20 %:	
а) вартості матеріалів за оптовими цінами	24000
б) націнки баз	20000
При прийманні їх установлена нестача в межах норми природного збитку	4000
300	
2 Нараховано заробітну плату робітникам та службовцям:	
а) вантажникам за виконані вантажні операції	2500
б) іншим працівникам, зайнятим доставкою матеріалів	36000
3 Проведено нарахування на заробітну плату згідно з діючим законодавством	
4 Акцептовано рахунки автотранспортної організації за доставку матеріалів	1000
5 У результаті проведеної інвентаризації матеріалів на складі оголошена нестача в межах норми	150

природного збитку матеріалів при збереженні	
6 Скласти розрахунок розподілу заготівельно-складських витрат і списати на відповідні рахунки	
7 Списуються відпущені і витрачені матеріали:	
а) підприємствам своєї залізниці	80000
б) стороннім організаціям	12000
в) на утримання та поточний ремонт складських приміщень	500
8 Пред'явлені рахунки покупцям через установи банку за реалізовані матеріали	12240
9 Списані доходи від реалізації матеріалів на фінансовий результат	
10 Списана собівартість реалізованих матеріалів на фінансовий результат	
11 Відображено фінансовий результат	

Необхідно:

1 за операціями скласти бухгалтерські записи та відобразити на рахунках.

2 визначити фактичну собівартість залишку матеріалів на кінець звітного місяця.

Завдання 3. Відображення витрат на доставку запасів, що понесені підприємством

Підприємством, що знаходиться у м. Харків, закуплена партія запасів у підприємства, що знаходиться в м. Львів. За запасами був відряджений водій на вантажному автомобілі підприємства.

Вартість придбаних запасів – 240000 грн (у т.ч. ПДВ – 40000 грн).

Витрати на відрядження, згідно з авансовим звітом, складають 441 грн (у т.ч. ПДВ – 73,5 грн).

Відобразити операції в обліку.

Завдання 4. Облік використання матеріалів у локомотивному депо

Використовуючи дані про залишки по рахунках бухгалтерського обліку на кінець місяця завдання 1, відкрити рахунки синтетичного обліку на початок місяця.

Господарські операції з вибуття матеріалів у локомотивному депо наведено в таблиці 18.

Таблиця 18

Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2
1 Списано матеріали на основне виробництво	300000,0
2 Списано матеріали на допоміжне виробництво: - деповський ремонт вантажних вагонів - деповський ремонт пасажирських вагонів	14600,0 16820,0
3 Списано матеріали на ПДД	45717,25
Продовження таблиці 18	
1	2
4 Списано матеріали на відділ техніки безпеки (загальновиробничі витрати)	5700,0
5 Списано матеріали на потреби відділу охорони праці (загальновиробничі витрати)	1286,0
6 Списано матеріали в цехи, що обслуговують виробництво	12648,0
7 Списано матеріали на потреби адміністрації	8965,0
8 Списано матеріали на потреби невиробничої сфери	75468,0
9 Проведено розрахунки з працівниками за формений одяг	37850,0
10 Списано матеріали на інші витрати звичайної діяльності	4687,4
11 Відпущено матеріали ДС	207,78

Необхідно:

- 1) відкрити рахунки синтетичного обліку;
- 2) скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку;
- 3) відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку;
- 4) підрахувати обороти і кінцеве сальдо;

5) скласти оборотну відомість.

Завдання 5. Облік операцій із запасними частинами у депо

У локомотивному депо за місяць поточного року були відображені господарські операції, наведені у таблиці 19.

Таблиця 19

Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2
1 Одержано запасні частини від постачальників	6000,0
Відображено ПДВ	1200,0
2 Оприбутковано запасні частини через підзвітну особу	245,0
Відображено ПДВ	49,0
Продовження таблиці 19	
1	2
3 Оприбутковано старопридатні запасні частини в результаті ліквідації основних засобів	1320,0
4 Одержано запасні частини від служби матеріально-технічного забезпечення	45000,0
5 Оприбутковано колісну пару, зняту під час ремонту рухомого складу, що враховується на балансі депо	650,0
6 Оприбутковано старопридатні запасні частини, зняті під час ремонту основних засобів виробничо-технологічного підрозділу своєї залізниці	750,0
7 Списано запасні частини для потреб основного виробництва	7645,0
8 Списано запасні частини для загальногосподарських потреб	432,0

Необхідно:

- 1) підрахувати залишок запасних частин на кінець місяця;
- 2) скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку.

Завдання 6. Облік операцій із старопридатними запасами у депо

У локомотивному депо за місяць поточного року були відображені наступні господарські операції наведені в таблиці 20.

Таблиця 20

Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2
1 Отримані непридатні матеріальні цінності при ліквідації об'єктів основних засобів (металобрухт)	95,25
2 Оприбутковано паливо, отримане при ремонті об'єктів основних засобів	36,75
3 Відображено вартість відновлення старопридатних запасів	215,60
Продовження таблиці 20	
1	2
4 Списано вартість ремонту старопридатних запасних частин, які використали для ремонту основних засобів	136,0
5 Передано старопридатні запасні частини в ремонт	148,3
6 Передано старопридатні запаси дільниці	346,0
7 Списано вартість ремонту старопридатних запасів, які передані дільниці	105,0
8 Оприбутковано старопридатні запаси від іншого ТЧ: облікова вартість вартість ремонту в ТЧ	1750,0 312,0
9 Відображено заміну старопридатних запасних частин при ремонті основних засобів (за обліковою вартістю)	1450,0
10 Списано облікову вартість старопридатних запасів	128,4
11 Списано старопридатні запасні частини в експлуатацію	760,0

Необхідно:

- 1) підрахувати залишок старопридатних запасів на кінець місяця;

2) скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку.

Завдання 7. Облік операцій із МШП та іншими матеріалами у депо

У локомотивному депо за місяць поточного року були відображені господарські операції, наведені в таблиці 21.

Таблиця 21

Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2
1 Придбано господарський інвентар для потреб депо у стороннього постачальника	1200,0
ПДВ	240,0
Продовження таблиці 21	
1	2
2 Передано інвентар у експлуатацію:	
– цех 1	530,0
– цех 2	245,0
– цех 3	425,0
Віднесено на позабалансовий рахунок	1200,0
3 Передано інвентар у будинок науки і техніки (невиробнича сфера)	145,0
ПДВ	29,0
4 Повернуто до комори інвентар	250,0
5 Передано на ділянки інвентар	310,0

Необхідно:

- 1) підрахувати залишок МШП та інших матеріалів на кінець місяця;
- 2) скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку.

Завдання 8. Облік малоцінних та швидкозношуваних

предметів

1 Визначити кореспонденцію рахунків з обліку руху МШП.
Вихідні дані наведено в таблиці 22.

Таблиця 22 – Господарські операції з обліку МШП у локомотивному депо

Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2
1 Оприбутковані МШП, що надійшли:	
1.1 На склад	650
1.2 В інструментальний склад цеху	130
2 Оприбутковано спеціальний інструмент, виготовлений у своєму заготівельному цеху	112
3 Оприбутковані МШП, отримані від розроблення об'єкта основних засобів	15
Продовження таблиці 22	
1	2
4 Повернутий на склад кожухок у зв'язку зі звільненням працівника	96
5 Видані зі складу:	
5.1 Інструмент	280
5.2 Спецодяг робітникам цеху заготівлі	36
5.3 Ковдри в кімнати відпочинку локомотивних бригад	150
5.4 Предмети вартістю до 1000 грн за одиницю в заготівельні цехи	6
6 Оприбутковано МШП, які придбані через підзвітних осіб	35
7 Списано зламаний інструмент, який був використаний на деповському ремонті локомотивів:	
7.1 Залишкова вартість	84
7.2 Знос	84
7.3 Оприбуткована вартість брухту	6
8 Списано спецодяг, використаний в основному виробництві, у зв'язку із закінченням строку використання:	

8.1 Залишкова вартість	285
8.2 Знос	285
8.3 Оприбуткована вартість ганчір'я	3
9 Списано настільні лампи	80
9.1 Оприбутковані корисні залишки від списання ламп	9

Завдання 9. Нестача матеріалів

Підприємство за договором купівлі-продажу оплатило вартість матеріалів – 12000 грн. Одержана податкова накладна від постачальника. При одержанні матеріалів виявлена нестача на суму 3000 грн. Постачальник повернув на банківський рахунок підприємства вартість нестачі – 3000 грн, виписано розрахунок коригування сум ПДВ.

Відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку підприємства.

Завдання 10. Облік операцій з оприбуткування та вибуття паливо-мастильних матеріалів

У локомотивному депо за місяць поточного року були відображені господарські операції, наведені в таблиці 23.

Таблиця 22

Зміст господарської операції	Сума, грн
1 Оприбутковано паливо до складу депо	7200,0
2 Відображено витрати на транспортування палива	230,0
3 Відображено податковий кредит з ПДВ	1440,0
4 Відображено вартість підвищення якості палива	62,0
5 Відображено вартість здешевлення палива	35,0
6 Оприбутковано паливо від іншого підрозділу	56000,0
7 Оприбутковано паливо, злите з рухомого складу, що буде використовуватись далі	175,0
8 Відпущено мастило для обслуговування виробничої будівлі	330,0
9 Відпущено тверде паливо на потреби основного	820,0

виробництва	
10 Відпущено мастильні матеріали на потреби основного виробництва	6750,0
11 Відпущено нафтопродукти на потреби основного виробництва	1850,0
12 Списано паливо для потреб адміністративного призначення (для автотранспорту)	400,0
13 Відпущено паливо пільговим категоріям працівників та непрацюючим	12000,0
14 Оплачено паливо, відпущене пільговикам	9750,0
15 Відображено різницю між балансовою вартістю палива та вартістю, за якою воно відпущене пільговикам:	320,0
працівникам депо	420,0
непрацюючим	
16 Виявлено нестачу палива на складі	54,0
17 Списано суму нестачі на винуватця	-
18 Отримано дизпаливо від локомотивного депо	63397,48

Необхідно:

- 1) підрахувати сальдо на кінець місяця по рахунку 203, якщо сальдо на початок місяця складає 20000 грн;
- 2) скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку.

Завдання 11. Облік операцій з відпуску палива працівникам залізниці та іншим категоріям громадян (непрацюючим пенсіонерам)

У локомотивному депо на 01.01 поточного року є такі залишки по рахунках:

203	–	20000	грн.
631	–	18000	грн.
641	–	2000	грн.
661	–	5000	грн.
311	–	5000	грн.

Господарські операції відпуску палива працівникам залізниці та іншим категоріям громадян(непрацюючим пенсіонерам) наведено в таблиці 24.

Таблиця 24

Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2
Відпуск палива працівникам залізниці	
1 Відпущено тверде паливо працівнику залізниці за зниженою на 10 % ціною	302,4
2 Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	
3 Списано собівартість реалізованого палива	252,0
4 Сума знижки відображена як надання блага на розрахунках з працівником	28,0
5 Розрахунок об'єкта оподаткування	38,60
6 Утримано податок з доходів працівника	5,79
7 Оплачено вартість відпущеного палива працівником або утримано з його заробітної плати	302,4

Продовження таблиці 24

1	2
Відпуск палива іншим категоріям громадян (непрацюючим пенсіонерам)	
1 Списання відпущеного палива	500,0
2 Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	100,0
3 Відображена безоплатна передача палива на розрахунках з пенсіонером	520,35
4 Розрахунок об'єкта оподаткування	689,66
5 Утримано податок з доходів пенсіонера	103,45

Необхідно:

- 1) відкрити рахунки синтетичного обліку;
- 2) скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку;
- 3) відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку;
- 4) підрахувати обороти і кінцеве сальдо;
- 5) скласти оборотну відомість.

Завдання 12. Відображення у бухгалтерському обліку операцій зі списання суми нестачі ТМЦ (винна особа не встановлена)

На складі виявлена нестача матеріалів на суму 1000 грн. Винна особа не встановлена.

Відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 13. Відображення у бухгалтерському обліку операцій зі списання суми нестачі ТМЦ (винна особа встановлена)

Під час проведення інвентаризації на складі виявлена нестача матеріалів на суму 1000 грн. Винна особа знайдена. Згідно з Порядком визначення розміру збитків затвердженим Постановою КМУ від 22.01.96 р. №116, розрахована сума відрахування, що дорівнює 2400 грн. Ця сума утримується із заробітної плати винної особи частками – по 400 грн в місяць.

Відобразити наведену операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 14. Одержання товарів за грошові кошти

Підприємство придбало товари за грошові кошти з метою подальшого продажу за 12000 грн (у т.ч. ПДВ – 2000 грн). На придбання товарів було використано короткостроковий кредит банку, одержаний у розмірі 12000 грн під 60 % річних. Витрати на транспортування склали 240 грн. (ПДВ – 40 грн).

Визначити первісну вартість товару та відобразити операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 15. Складання вимоги на відпуск матеріалів зі складу

Виписати вимогу № 24 на відпуск матеріалу зі складу депо в

цех.

Вихідні дані

Майстер цеху з ремонту локомотивів за програмою ТР-2 локомотивного депо № 2 Південної залізниці Красов І.Я. виписав 10 березня поточного року вимогу № 24 на одержання зі складу 6 кілограмів гасу (номенклатурний номер 241001) по 0,40 грн за кілограм і 12 кілограмів ганчір'я (номенклатурний номер 233004) по 0,60 грн за кілограм.

У ТЧ- 2 застосовуються такі шифри:

- 1) господарство (ТЧ-2);
- 2) склад;
- 3) цех з програми ремонту ТР-2;
- 4) вид операції - відпуск зі складу.

Матеріали, відпущені зі складу у зазначеній кількості, підлягають списанню на статтю номенклатури витрат. Матеріали відпустив комірник Трохимов П.К., одержав робітник Новіков І.І., вимогу на відпуск матеріалів зі складу перевірів і підписав бухгалтер Нефьодова Н.І.

Завдання 16. Складання лімітно-забірної карти

За розпорядженням начальника відділу постачання майстру ВЧД-14 Фоміну В.І. на одержання зі складу лакофарбових матеріалів для проведення деповського ремонту вагонів виписана лімітно-забірна карта №55.

Дані про ліміт відпуску матеріалів на деповський ремонт одного пасажирського вагона, кількості фактично відпущених матеріалів і кількості повернутих матеріалів наведені у таблиці 25.

Таблиця 25

Наймену-	Одиниця	Номенкла-	Ціна	На один	Повер-
----------	---------	-----------	------	---------	--------

вання	вимірювання	турний номер		ремонт		нуто
				норма	відпущено	
Білило	кг	142001	3,10	10	6	-
Оліфа	кг	153001	1,00	20	20	2
Лак № 4	кг	297005	1,90	4	4	-
Сурик третій	кг	293001	2,80	4	4	1
Емаль	кг	296007	5,00	7	7	-

У ВЧД-14 використовуються такі шифри:

1) склад	- 19
2) вид операції – відпуск матеріалів зі складу	- 43
3) одержувач (цех)	- 01

Лімітно-забірну карту підписали начальник відділу постачання Колосків М.Н., начальник цеху Свиридов Н.К., завідуючий складом Шишкіна С.С.

Завдання 17. Заповнення карток складського обліку матеріалів і книги залишків матеріалів

Вихідні дані

А На 1 березня поточного року у вагонному депо рахунок 201 «Сировина і матеріали» характеризується даними, наведеними в таблиці 26:

Таблиця 26

Номенклатурний номер	Назва матеріалу	Одиниця вимірювання	Ціна	Кількість	Вартість
	Розділ 2				

	«Прокат чорних металів»				
032100	Сталь кругла	Т	70	3	210
032721	Сталь квадратна	Т	60	2	120
033834	Жерсть чорна	Т	150	5	750
	Разом за розділом				1080
	Розділ 13 «Лакофарбові матеріали»				
291112	Лак № 170	Кг	1,50	200	300
292016	Емаль № 1506	Кг	2,00	400	800
	Разом за розділом				
	Усього по рахунку 05				

Б Операції руху матеріалів у березні поточного року:

1-10 березня

1 Зі складу НОДХ за вимогою № 9 отримана сталь кругла – 0,25 т за вимогою № 10- лак № 170-50 кг.

2 За вимогою № 15 відпущена жерсть чорна – 0,5 т на виконання робіт з деповського ремонту вагонів.

11-20 березня

1 За актом приймання № 3 оприбуткована отримана від заводу «М» сталь квадратна – 0,8 т, жерсть чорна – 1,5 т.

2 Для поточного ремонту приміщень депо за вимогою № 19 відпущена емаль – 150 кг.

3 Для виготовлення запасних частин у виробництво відпущені за вимогою № 20 сталь квадратна 0,75 т і за вимогою № 22 – сталь кругла 0,5 т.

21-30 березня

1 За вимогою № 25 на поточний ремонт вагонів відпущений

лак – 75 кг.

2 За вимогою № 26 на деповський ремонт вагонів відпущена сталь квадратна – 1т.

3 За вимогою № 22 на поточний ремонт вагонів відпущена жерсть чорна – 2т.

Потрібно:

1) відкрити картки складського обліку матеріалів, записати в них початкові залишки, а також всі наступні операції руху матеріалів;

2) на підставі проведених господарських операцій скласти бухгалтерські проводки;

3) за даними картки складського обліку скласти книгу залишків, відбити в ній наявність матеріалів на 1 березня і на 1 квітня поточного року.

Завдання 18. Складання акту на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів

1 Скласти акт на списання малоцінних і швидкозношуваних предметів, що стали непридатними.

2 За даними складеного акта записати бухгалтерські проводки.

Вихідні дані наведені в таблиці 27

Акт складений 23.04 поточного року комісією в складі зам. начальника ВЧД Федотова В.К., бухгалтера Вершиніна Ф.У. і слюсаря Виноградова А.Б. Комісія зробила огляд предметів, що стали непридатними, і вважає за необхідне зробити їх списання через повний знос.

Таблиця 27

Назва предметів	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн
Диван	3	90,00	270,00

дерев'яний			
Чайник	1	3,70	3,70
Динамометр	1	10,00	10,00
Електричний ліхтар	71	7,40	525,40

При списанні малоцінних та швидкозношуваних предметів отримано 10 кг металобрухту по 0,60 грн за кілограм.

Акт підписаний усіма членами комісії і затверджений начальником ВЧД.

Контрольні питання

- 1 Як класифікуються матеріали на підприємствах?
- 2 Які застосовуються способи оцінки виробничих запасів у бухгалтерському обліку?
- 3 Якими документами оформляються надходження матеріалів на складі і відпуск їх у виробництво?
- 4 Який порядок обліку і розподілу транспортно-заготівельних витрат на складах постачальних організацій?
- 5 Який порядок організації постачання палива на залізницях? ПРК, задачі їх функціонування.
- 6 Як здійснюється облік палива в ПРК?
- 7 Який порядок обліку транспортно-заготівельних витрат у ПРК? Як визначається фактична собівартість палива?
- 8 Що таке сортовий облік матеріалів на складах, і як він пов'язаний з бухгалтерським обліком?
- 9 Як звіряються дані складського і бухгалтерського обліку?
- 10 Які предмети відносяться до малоцінних і

швидкозношуваних предметів, як вони класифікуються?

11 Порядок проведення інвентаризації виробничих запасів і відображення її результатів у бухгалтерському обліку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 План рахунків бухгалтерського обліку основної діяльності залізниць. Затверджений наказом № 291 від 30.11.99 р.

2 Бухгалтерський облік на залізничному транспорті: Навч. посібник / Чебанова Н.В., Бочарніков А.П., Василенко А.А., та ін. – Харків: ХарДАЗТ, 2001. – Ч. 1. – 124 с.

3 Бухгалтерський облік на залізничному транспорті: Навч. посібник. / Чебанова Н. В., Бочарніков А. П., Василенко та ін. – Харків: ХарДАЗТ, 2001. – Ч. 2. – 158 с.

4 Бухгалтерський облік на залізничному транспорті: Навч. посібник. / Чебанова Н. В., Бочарніков А. П., Василенко та ін. – Харків: ХарДАЗТ, 2001. – Ч. 3. – 86 с.

5 Методичні рекомендації щодо формування витрат у бухгалтерському обліку відповідно до Номенклатури витрат з основних видів економічної діяльності залізничного транспорту України та порядку заповнення форм галузевої статистичної

звітності № 10-Зал «Звіт про доходи і витрати з основних видів економічної діяльності залізничного транспорту України». – К., 2009. – 119 с.

6 Чебанова Н. В. Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник / Н.В. Чебанова, Ю.А. Василенко. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 672 с.

7 Реформування бухгалтерського обліку на залізничному транспорті України. – К.: КУЕТТ, 2002. – 528 с.

8 Бухгалтерский учет основной деятельности железных дорог Украины: Учеб. для вузов ж.-д. трансп. / Под ред. Б.А. Шумляева. – Днепропетровск, 2003. – 455 с.

9 Євсєєва О.О. Види планів рахунків: теоретичні аспекти та практика застосування: Навч. посібник. – Харків: СОНАТ, 2007. – 244 с.

